



International scientific conference

«ISE&E» & SWorld

International scientific publication

C GLOBAL SCIENCE AND EDUCATION IN THE
MODERN REALITIES '2020
onference proceedings

AUGUST 26-27, 2020

Published by:
«ISE&E» & SWorld
in conjunction with KindleDP
Seattle, Washington, USA

ISSN 2709-2267

Series Conference proceedings «SWorld-Us conference proceedings»

Reviewed and recommended for publication

*The decision of the Organizing Committee of the conference "GLOBAL
SCIENCE AND EDUCATION IN THE MODERN REALITIES '2020"*

No 1 on August 27, 2020

DOI: 10.30888/2709-2267.2020-3

Published by:

**«ISE&E» & SWorld
in conjunction with KindleDP
Seattle, Washington, USA**

Copyright

© Collective of authors, scientific texts, 2020

© «ISE&E» & SWorld, general edition and design, 2020

ISBN 979-8-6914091-1-0

**EXPERIENCE OF DISTANCE EDUCATION OF FUTURE DOCTORS
UNDER QUARANTINE ON COVID-19****ДОСВІД ПРОВЕДЕННЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ
ПІД ЧАС КАРАНТИНУ З ПРИВОДУ COVID-19****Tyshchenko I.V. / Тищенко І.В.***s.m.s., as.prof. / к.мед.н., доц.***Bondareva O.O. / Бондарева О.О.***s.m.s. / к.мед.н.***Rokutova M.K. / Рокутова М.К.***s.m.s. / к.мед.н.*

*Dnipropetrovsk medical academy, Dnipro, Academician V. Vernadsky str., 9, 49044
Дніпропетровська медична академія, Дніпро, вул. акад. В. Вернадського, 9, 49044*

Анотація. В роботі приведений власний досвід впровадження навчання в дистанційному режимі під час карантину. Розглянуті переваги та недоліки підготовки майбутніх лікарів в он-лайн-форматі. Підкреслена особлива роль викладача в подоланні труднощів незвичного навчального процесу.

Ключові слова: дистанційне навчання, переваги, недоліки, карантин, майбутні лікарі, викладач, студент, клінічна дисципліна

Abstract. The paper presents our own experience of implementing distance learning during quarantine. The advantages and disadvantages of training future doctors in the online format are considered. The work emphasizes the special role of the teacher in overcoming the difficulties of the unusual educational process.

Key words: distance education, advantages, disadvantages, quarantine, future doctors, teacher, student, clinical discipline

Вступ.

Сучасний світ дуже змінився за рахунок надзвичайного прогресу технологій в усіх сферах науки та суспільного життя. Для практичного використання найновіших знань і, найголовніше, для подальшого прогресу науки та технологій необхідно готувати кваліфіковані кадри. Молодь не тільки має найбільший потенціал для навчання. Вона є основним користувачем сучасних технологій і повинна бути носієм і розробником нових ідей. Сьогодні освітня галузь не може обмежитися тільки передаванням певної кількості знань від вчителя до учня, вона повинна мати доступ до найсучасніших баз інформації і мати можливість передати її з допомогою сучасних технологій. Одним із варіантів сучасного навчального процесу є електронне та дистанційне навчання.

Джерело: [1]

Основна частина.

В 2020 р. світ охопила пандемія тяжкої інфекційної хвороби – COVID-19. Україна не стала виключенням. 12 березня 2020 р. в Україні був оголошений карантин, який триває і понині. В зв'язку із карантинном були припинені заняття у школах та закладах професійної освіти всіх рівнів. Державний заклад «Дніпропетровська медична академія Міністерства охорони здоров'я України» (ДЗ ДМА) також припинила заняття в аудиторіях, але навчання тривало й надалі.

Після оприлюднення наказу по ДЗ ДМА співробітники кафедри ендокринології перейшли на навчання в дистанційному режимі.

На кафедрі ендокринології навчаються студенти 4 курсу (спеціальності «медицина», «стоматологія»), 6 курсу (спеціальності «лікувальна справа», «педіатрія»), лікарі-інтерни 2 року навчання (спеціальність «внутрішня медицина»). Базою для роботи став сайт ДЗ ДМА. На початку кожного навчального року на веб-сторінці кафедри розміщуються необхідні для навчання електронні документи: розклади занять для студентів 4, 6 курсів та лікарів-інтернів, тематичні та календарно-тематичні плани лекцій, практичних занять, критерії оцінювання знань, перелік практичних навичок, методичні вказівки за темою занять, список рекомендованої літератури тощо. Розміщений електронний посібник для самостійної підготовки та для практичних занять для студентів 4 курсу. Тобто на сайті кафедри викладена електронна інформативна база, структурована за курсами, факультетами, в тому числі для студентів-іноземців з англійською та російською мовою навчання.

Після оголошення карантину більшість студентів, які мешкали в гуртожитках, та чимало студентів-іноземців повернулись до постійного місця перебування. Для організації подальшого навчання деканати зв'язалися із студентами, впевнилися в їх гарному самопочутті та наявності у студентів електронних носіїв (комп'ютерів, ноутбуків, планшетів, смартфонів) з виходом до мережі Інтернет.

На кафедрі ендокринології були створені додаткові окремі акаунти для зв'язку з вітчизняними та іноземними студентами. В окремих папках кафедрального сайту було розміщено інструкції-алгоритми для проведення занять в дистанційному режимі (окремо для 4 та 6 курсів відповідно до мови навчання та спеціальності, а також для лікарів-інтернів). Додатково створили та розмістили комплект аудіо-лекцій (для студентів 4 курсу), плей-листи з відеододатками для оволодіння практичними навичками з ендокринології, комплекти клінічних ситуаційних задач та результатів лабораторних досліджень для кожного практичного заняття. Кожен викладач був також забезпечений засобами електронної комунікації та мав доступ до всіх акаунтів кафедри.

Заняття відбувались за затвердженим розкладом. Через старосту кожного десятка студентам повідомлявся доступ до відповідного акаунту. Вранці, в день заняття, відбувався відео-зв'язок студентів та викладача за допомогою програми zoom або скайп-зв'язок (за вибором більшості студентів). Викладач перевіряв присутніх, відповідав на запитання студентів за темою заняття, надавав детальні інструкції до виконання практичного завдання. За інструкцією, студент в день заняття здійснював вхід на сайт кафедри, вивчав тему заняття за допомогою лекції та методичної вказівки, отримував контрольні питання щодо матеріалу лекції та завдання до практичного заняття, виконував їх та відправляв відповіді на електронну пошту кафедри до закінчення заняття за розкладом. Після закінчення заняття викладач перевіряв надіслані роботи, підкреслював помилки з подальшим їх аналізом та порадами стосовно вірних відповідей. Студент мав змогу спілкуватися з викладачем у письмовому вигляді. Після цього виставлялась підсумкова оцінка, яка в день заняття або наступного дня вранці вносилась до електронного журналу (4 курс), та паперового журналу (4

курс, 6 курс, лікарі-інтерни). Під час ранкових зустрічей викладач мав змогу наживо розібрати найбільш типові помилки, зроблені на попередньому занятті. По закінченні циклу студенту виставлялась підсумкова оцінка, яка вносилась до електронних відомостей успішності студентів та інтернів і була врахована в підсумковій оцінці за модуль.

На час написання статті, в Україні діє карантин. В умовах прогресування пандемії дуже високою є вірогідність повторення навчання в режимі on-line в наступному навчальному році, тому слід проаналізувати перші результати проведеної роботи.

Переваги on-line-навчання:

1. Дистанціювання - найбільш надійний спосіб уникнути зараження будь-якою інфекцією, в т.ч. Covid-19.

2. Студент має змогу в зручному для себе темпі прослухати лекції, вивчити тему заняття, виконати запропоновані завдання та надіслати відповіді викладачу.

3. Під час перевірки викладач має можливість детально перевірити знання кожного студента, виявити ступінь самостійності роботи студента, письмово проаналізувати помилки під час on-line спілкування, що збільшує об'єктивність оцінювання теоретичних знань і забезпечує майже «індивідуальне» навчання.

4. Студент, який має велику мотивацію до навчання, має змогу отримати більш якісні знання та більш високу оцінку за тему за рахунок ретельного виконання завдань та виправлення помилок.

Недоліки on-line-навчання:

1. Для безпосередньої роботи студент та викладач повинні мати доступ до електронних засобів гарної якості та до швидкісного Інтернету.

2. Значно зростає навантаження на зоровий аналізатор викладача та студента, зростає нервове та психологічне навантаження, підсилюється гіподинамія, збільшується тривалість перебування в приміщенні, забрудненому «електронним смогом», що зрештою погіршує стан здоров'я, особливо викладачів та студентів з супутніми захворюваннями.

3. Студенти не мали змоги взяти участь у вільній дискусії, рольових іграх та інших сучасних інтерактивних видах навчання.

4. Студенти не мали змоги взяти участь в демонстраційному огляді хворого з ендокринною патологією та в оглядах тематичних хворих. В дещо кращому положенні опинились студенти 6 курсу та лікарі-інтерни, які були присутні на таких оглядах та здійснювали курацію хворих на попередніх курсах.

5. За навчальним планом, на 4 курсі (спеціальність «медицина») передбачено оформлення учбової історії хвороби пацієнта, але через об'єктивні обставини цей розділ роботи виконувався на прикладі великої за об'ємом клінічної ситуаційної задачі з набором результатів додаткових досліджень. Такий варіант «курації хворого», на жаль, не дозволяє максимально об'єктивно оцінити навички збору скарг, анамнезу, огляду ендокринного хворого.

6. Студент, який має дефекти знань з попередніх дисциплін, неминуче стикається з новими проблемами через складність дисципліни. Збільшується

ймовірність втратити мотивацію до навчання.

Окремо потрібно сказати про наступне.

1. Психологічна напруженість під час карантину, зміна стереотипу навчального процесу, виникаючі у студентів об'єктивні труднощі потребують від викладача не тільки спеціальних знань та педагогічної майстерності, а ще й висувають досить високі вимоги до людських якостей викладача, його доброзичливості, готовності допомогти студенту в непростій ситуації. Викладач за любых обставин залишається Вихователем, який зуміє не тільки продовжувати якісно навчати професії, а й показувати приклад сильної особистості, зможе не тільки вказати на помилки і недоліки при виконанні студентом завдань, але і похвалити студента навіть за найменший успіх, підбадьорити і знайти час допомогти вирішити проблемні питання.

2. Придбання професії лікаря вимагає не тільки глибоких теоретичних знань, а й уміння працювати з пацієнтом, навичок проводити фізикальне обстеження хворого, виконувати цілий ряд лікувально-діагностичних маніпуляцій, працювати з лікувально-діагностичною апаратурою. Важливою є можливість фактично спостерігати реальну роботу доктора. Оволодіти практичними навичками лікаря дистанційно важко, а більшістю з них і неможливо. Це означає, що при поверненні студентів та інтернів в аудиторії і на клінічні бази навчальний процес неминуче буде змінений з акцентом на оволодіння, закріплення і вдосконалення навичок практичної роботи.

Висновки.

Зроблено акцент на тому, що процес навчання в сучасних умовах може здійснюватися в різних формах, в тому числі і в дистанційній.

Коротко викладено один з варіантів проведення дистанційного навчального процесу у вищій медичній школі.

Продемонстровані певні переваги дистанційного навчання студентів в режимі *on-line*.

Одночасно проаналізовано ряд недоліків дистанційного навчання студентів-медиків, особливо при різкому переході з однієї форми навчання на іншу.

Підкреслена особлива роль викладача як педагога та особистості під час несподіваної зміни режиму навчання в умовах карантину.

Висловлена думка про те, що відновлення навчання студентів-медиків і лікарів-інтернів в звичайному варіанті неминуче вимагатиме його інтенсифікації, особливо при відпрацюванні практичних навичок.

Література:

1. Синдева К.А., Лебединская М.И. Дистанционное обучение в высшей школе. *Совет ректоров*. 2016. № 2, с. 80-86.

Статья отправлена: 26.08.2020 г.

© Тищенко І.В.